

Závery Rady z 21. mája 2014 o kultúrnom dedičstve ako strategickom zdroji pre udržateľnú Európu

(2014/C 183/08)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

UZNÁVAJÚC, ŽE:

1. v zmluve sa stanovuje, že Únia zabezpečuje ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva Európy;
2. kultúrne dedičstvo pozostáva zo zdrojov zdedených z minulosti, vo všetkých formách a aspektoch – hmataiteľných, nehmataiteľných a digitálnych (vytvorených digitálne a zdigitalizovaných) vrátane pamätníkov, pamätných miest, krajiny, zručností, postupov, znalostí a vyjadrenia ľudskej tvorivosti, ako aj zbierok chránených a spravovaných verejnými a súkromnými orgánmi, ako sú múzeá, knižnice a archívy. Vzniká interakciou medzi ľuďmi a miestami a neustále sa vyvíja. Tieto zdroje majú pre spoločnosť z kultúrneho, environmentálneho, sociálneho a ekonomického hľadiska veľkú hodnotu, a preto ich udržateľná správa predstavuje strategickú voľbu pre 21. storočie;
3. kultúrne dedičstvo je pre Európu veľkou pridanou hodnotou a predstavuje dôležitú súčasť európskeho projektu;
4. kultúrne dedičstvo ako neobnoviteľný zdroj, ktorý je jedinečný, nenahraditeľný a nezameniteľný, momentálne čelí dôležitým výzvam týkajúcim sa kultúrnych, environmentálnych, sociálnych, hospodárskych a technologických premien, ktoré ovplyvňujú všetky aspekty súčasného života.

ZDÔRAŽŇUJÚC, ŽE:

5. kultúrne dedičstvo zohráva dôležitú úlohu pri tvorbe a posilňovaní sociálneho kapitálu, pretože má schopnosť:
 - a) inšpirovať a posilniť účasť občanov na verejnom živote;
 - b) zvýšiť kvalitu života a pohodu jednotlivcov a ich komunít;
 - c) podporiť rôznorodosť a dialóg medzi kultúrami prispívaním k silnejšiemu pocitu spolupatričnosti k širšej komunite a lepšiemu pochopeniu a rešpektu medzi národmi;
 - d) pomôcť zmenšiť sociálne rozdiely, uľahčiť sociálne začlenenie, kultúrnu a sociálnu účasť a podporiť dialóg medzi generáciami a sociálnu súdržnosť;
 - e) ponúknuť možnosti na rozvoj zručností, znalostí, tvorivosti a inovácie;
 - f) pôsobiť ako účinný vzdelávací nástroj pre formálne a neformálne vzdelávanie, informálne učenie, celoživotné vzdelávanie a odbornú prípravu.
6. kultúrne dedičstvo má významný hospodársky vplyv, a to aj ako neoddeliteľná súčasť kultúrnych a tvorivých odvetví, pretože okrem iného:
 - a) predstavuje silnú hnaciu silu inkluzívneho miestneho a regionálneho rozvoja a vytvára značné externality, najmä prostredníctvom posilňovania udržateľného kultúrneho cestovného ruchu;
 - b) podporuje udržateľný vidiecky a mestský rozvoj a obnovu, čo sa preukázalo mnohými iniciatívami viacerých európskych regiónov a miest;
 - c) vytvára rôzne typy zamestnania.
7. kultúrne dedičstvo zohráva osobitnú úlohu pri dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020 pre „inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast“, keďže sa vyznačuje sociálnym a hospodárskym vplyvom a prispieva k environmentálnej udržateľnosti;
8. kultúrne dedičstvo presahuje rámec politiky v oblasti kultúry a týka sa viacerých verejných politík, ako je napr. regionálny rozvoj, sociálna súdržnosť, poľnohospodárstvo, námorné záležitosti, životné prostredie, cestovný ruch, vzdelávanie, digitálna agenda, výskum a inovácia. Tieto politiky majú priamy alebo nepriamy vplyv na kultúrne dedičstvo, ktoré súčasne poskytuje veľký potenciál na dosiahnutie ich cieľov. Tento potenciál by sa preto mal v plnej miere uznať a rozvinúť.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ A V PLNOM SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY, ABY:

9. uznali skutočnú hodnotu kultúrneho dedičstva a využili potenciál kultúry a kultúrneho dedičstva ako spoločného strategického zdroja na rozvoj spoločnosti založenej na demokratických, etických, estetických a ekologických hodnotách, najmä v momentoch krízy;
10. posilnili dialóg so zainteresovanými stranami v oblasti kultúrneho dedičstva s cieľom identifikovať a vykonať koordinované politiky a opatrenia pre udržateľnú správu a rozvoj kultúrneho dedičstva, ako aj podporiť spoluprácu s medzinárodnými a medzivládnyimi organizáciami, najmä s Radou Európy;
11. zmobilizovali dostupné zdroje na podporu, posilnenie a propagáciu kultúrneho dedičstva integrovaným a holistickým prístupom, pričom by zohľadnili jeho kultúrne, hospodárske, sociálne, environmentálne a vedecké zložky;
12. prispeli k zohľadneniu kultúrneho dedičstva vo vnútroštátnych a európskych politikách;
13. identifikovali a nadviazali na synergie vytvorené medzi politikami EÚ a vnútroštátnymi verejnými politikami nad rámec politiky v oblasti kultúry, ako je regionálny rozvoj, súdržnosť, poľnohospodárstvo, námorné záležitosti, životné prostredie, energetika a zmena klímy, cestovný ruch, vzdelávanie, výskum a inovácia s cieľom vytvoriť pridanú hodnotu;
14. pokiaľ je to možné, zlepšili prístup k financovaniu, naplno využili dostupné programy pre verejný a súkromný sektor a podporili investície do kultúrneho dedičstva ako súčasť integrovanej stratégie trvalo udržateľného miestneho a regionálneho rozvoja v rámci dostupných vnútroštátnych programov a programov na úrovni EÚ, ako aj v rámci štrukturálnych fondov EÚ v súlade s dohodami o partnerstve;
15. naďalej podporovali akciu EÚ na podporu značky Európske dedičstvo⁽¹⁾;
16. naďalej podporovali vzdelávanie v oblasti kultúrneho dedičstva, zvyšovali povedomie verejnosti o potenciáli kultúrneho dedičstva pre udržateľný rozvoj a nabádali verejnosť, najmä deti a mladých ľudí, aby sa v spolupráci s občianskou spoločnosťou zapojili do činnosti v tejto oblasti;
17. zlepšovali zber a analýzu kvalitatívnych podkladov a kvantitatívnych údajov o kultúrnom dedičstve vrátane štatistiky;
18. podporovali financovanie, vývoj a šírenie digitálneho kultúrneho obsahu, ako aj dostupnosti inovačných služieb s kultúrnou a vzdelávacou hodnotou, ktoré sa týkajú kultúrneho dedičstva, pre občanov a podporovali prístup verejnosti k týmto digitálnym zdrojom a službám týkajúcim sa kultúrneho dedičstva, a to aj prostredníctvom európskej digitálnej knižnice Europeana.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

19. podporovali dlhodobé modely politík v oblasti kultúrneho dedičstva, ktoré sú podložené a ktorých hybnou silou je spoločnosť a občan;
20. posilňovali úlohu kultúrneho dedičstva v rámci trvalo udržateľného rozvoja, pričom sa zamerali na mestské a vidiecke plánovanie a projekty obnovy a rehabilitácie;
21. podporovali vytváranie sietí kontaktov a partnerstiev medzi kultúrnym dedičstvom a inými oblasťami politík, medzi verejnými a súkromnými aktérmi vo všetkých príslušných oblastiach a na rôznych úrovniach správy;
22. zväzili začlenenie kultúrneho dedičstva do rámca ďalšieho pracovného plánu Rady týkajúceho sa kultúry, ktorý sa bude vykonávať od roku 2015;
23. s príslušnými zainteresovanými stranami posilnili cezhraničnú, medziregionálnu a nadnárodnú spoluprácu týkajúcu sa kultúrneho dedičstva;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 303, 22.11.2011, s. 1.

24. posilnili tradičné znalosti a zručnosti, ktoré sú potrebné na zabezpečenie, udržateľnú správu a rozvoj kultúrneho dedičstva a ktoré by sa mali odovzdať budúcim generáciám, aby sa zlepšil ľudský kapitál a zabezpečila pokračujúca ochrana kultúrnych hodnôt Európy a prístup k týmto hodnotám;
25. ďalej spolupracovali na programe výskumu v oblasti kultúrneho dedičstva a posilnili podporu pre výskumné iniciatívy v tejto oblasti v rámci rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie Horizont 2020, ako je napríklad iniciatíva spoločnej tvorby programov „Kultúrne dedičstvo a globálna zmena“.

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

26. analyzovala hospodársky a sociálny vplyv kultúrneho dedičstva v EÚ a prispela k vytvoreniu strategického prístupu ku kultúrnemu dedičstvu;
 27. pri preskúmaní stratégie Európa 2020 zohľadnila príspevok kultúrneho dedičstva k dosiahnutiu cieľov stratégie;
 28. pri uplatňovaní pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci vzala do úvahy osobitnú povahu kultúrneho dedičstva;
 29. podporovala výmenu a využívanie najlepších postupov vyplývajúcich z projektov financovaných v kontexte programov Únie zameraných na posilnenie udržateľného využívania a správy kultúrneho dedičstva;
 30. ďalej podporovala vytváranie kontaktov a združovanie zdrojov na úrovni EÚ medzi odborníkmi z oblasti kultúrneho dedičstva z verejného a súkromného sektora a ľuďmi z praxe, ako aj organizáciami občianskej spoločnosti.
-